

درس چهاردهم - ادب از که آموختی ؟

واژگان

مشک : ماده روغنی بسیار معطر و خوش بو اندوخت : جمع کرد - گرد آوری کرد چندان : هر مقدار - هر اندازه طلبه : صندوقچه غازی : جنگجو	طبق غازی : طبلی که پیشاپیش لشکر به صدا در می آمد - طبل جنگی پرهیز کردن : دوری کرد - خودداری آموخت : یاد گرفت - یاد داد عطار : عطر فروش ناپسند : بد نامناسب
---	--

هم خانواده

رنج : رنجیده - رنجور طالب : طالب - مطلوب عمل : عملیات عطار : معطر - عطر فروش حق : حقایق - حقیقت	طلب : طالب - مطلوب عالم : علم - معلوم - علوم ادب : ادیب - آداب قادر : قدیر - قدرت تفکر : فکر - متفکر - افکار
---	--

مخالف

نادان : دانا رنج : راحتی - آسایش ناپسند : خوب و پسندیده بی ادب : با ادب	سودمند : بی فایده نادان : نادان عالم : جاهل - نادان تهی : پر
--	---

واژه های املائی

عسل - پرهیز - عطار - طبله - هنر نمای - طبل غازی - بلند آواز - میان تهی - بیهوده - سعی - عالم بی عمل - لقمان - نظر - ناپسند -
--

- سعدی شاعر قرن هفتم هجری قمری است . در شیراز به دنیا آمد و در همان جا درگذشت و به خاک سپرده شد . کتاب های گلستان و بوستان از جمله آثار او هستند .
- گلستان به نظم و نثر و بوستان به نظم نوشته شده است
- استاد سخن و شیخ اجل از لقب های اوست

ادب از که آموختی

دو کس رنج بیهوده بردند و سعی بی فایده کردند . یکی آن که اندوخت و نخورد و دیگر آن که آموخت و نکرد .

علم چندان که بیشتر خوانی چون عمل در تو نیست نادانی

دو نفر هستند که همیشه بیهوده رنج می برند و تلاش بی فایده دارند . یکی آن کسی که مال خود را جمع کرد و استفاده نکرد و دومی آن کس که چیزی را یاد گرفت ولی به آن عمل نکرد .

هر چقدر علم و دانش بیاموزی ولی وقتی به آن عمل نکنی مانند فرد نادان هستی

یکی را گفتند عالم بی عمل به چه ماند ؟ گفت به زنبور بی عسل .

از شخصی پرسیدند دانشمندی که به علم و دانش خود عمل نمی کند مانند چیست ؟ گفت مثل زنبوری است که عسل ندارد یعنی تلاشش فایده ای ندارد .

لقمان را گفتند : ادب از که آموختی ؟ گفت از بی ادبان . هر چه از ایشان در نظرم ناپسند آمد از آن پرهیز کردم .

به لقمان گفتند ادب چه کسی یاد گرفتی ؟ گفت از بی ادبان ، هرکاری که از افراد بی ادب به نظرم بد و نامناسب می آمد آن را انجام نمی دادم .

مشک آن است که خود ببوید ، نه آن که عطار بگوید . دانا چون طبله عطار است خاموش و هنرنمای و نادان چون طبل غازی بلند آواز و میان تهی .

مشک خوب مشکی است که خودش بوی خوب داشته باشد نه این که عطر فروش از بوی خوب آن تعریف کند .

انسان دانا مانند صندوقچه ی عطر فروش است بدون سر و صدا مثل صندوقچه که صدایی ندارد اما عطرش در همه جا پراکنده می شود و انسان نادان مانند طبل جنگ پر سر و صدا و تو خالی .

نکات دستوری :

به فعل های زیر دقت کنید .

مریم خورد . در این جمله می توانید از فعل بپرسید مریم چه چیزی را خورد ؟ برای این که پیام جمله کامل شود به کلمه یا کلمات دیگری نیاز داریم که جوابی برای این سوال است .

مریم سیب را خورد

مادر گلدان را آورد . چه چیزی را آورد ؟

گلدان را

(گلدان که جواب این پرسش انجام شده است نقش مفعول دارد و را نیز نشانه مفعول است)

• مفهوم همه فعل های استفاده شده در جمله نیازی به کامل شدن با مفعول ندارند .

هوا سرد شد . در این جا نمی توان از فعل پرسید چه چیزی را / چه کسی را

علی دفتر را برداشت .

این جمله از سه قسمت تشکیل شده است . یک قسمت اصلی که می دانیم فعل جمله است یعنی کاری که انجام شده است.

یک قسمت دیگر انجام دهنده کار است که به آن فاعل می گویند.

و قسمت سوم کلمه یا کلماتی هستند که مفهوم فعل را کامل می کنند . کلماتی که کار بر روی آن ها انجام می شود و به آن مفعول می گویند.

لیلا دوستش را دید .

www.my-dars.ir

فاعل مفعول فعل

نکته :

• اول بهار زیبا و دل انگیز قلم به دست گرفت .

• دومین نقاش تابستان گرم دست به کار شد .

کلمه هایی مانند اول ، دومین ، سوم ، نخست ، آخر ، ابتدا باعث می شود که مطالب کل متن به هم مرتبط شوند و ترتیب زمانی را

نشان می دهد .

*****

۱۲- کلمات زیر را کامل کنید .

- بی و ده   زنبور   ل   بله   ع   ار
- ۱۳- در هر گروه از کلمه ها یک کلمه با بقیه ناهماهنگ است آن را مشخص کنید .
- تازه - اندیشید - نو - جدید   - ادب - عالم - آداب - مودب   - تیر - نیزه - کمان - تیرانداز
- ۱۴- کدام گزینه با بقیه فرق دارد .

- الف (کتاب مریم   ب) درخت بلند   ج) دریای وسیع   د) مادر مهربان
- ۱۵- کتاب گلستان اثر کیست .

- الف (حافظ   ب) سعدی   ج) ایرج میرزا   د) پروین اعتصامی
- ۱۶- در جمله زیر مفعول کدام گزینه است . من بنایی را از پدرم یاد گرفتم

- الف (من   ب) پدرم   ج) بنایی   د) یاد
- ۱۷- در کدام گزینه تمام واژه ها هم خانواده هستند .

- الف (ادب - آداب - مودب   ب) عطر - عطار - مشک
ج) نظم - منظم - ناظر   د) عالم - معلوم - عمل

۱۸- کدام یک از واژه های زیر برای ترتیب زمانی استفاده نمی شود .

- الف (اول   ب) ولی   ج) ابتدا   د) نخست

۷- نادرست - نادرست	۱- مشک آن است که خود بیوید ، نه آن که عطار بگوید .
۸- ماست فروش نمی گوید ماست من ترش است	۲- آورد جمع کرد زهرا کتاب را مادر وسایل را
۹- از بی ادبان - هر عملی که آنان انجام دادند و به نظر ناپسند بود از آن پرهیز می کرد	۳- عطار : عطر فروش طبله : صندوقچه غازی : جنگجو پرهیز کردن : دوری کردن
۱۰- علم : معلم عمل : اعمال ادب : ادیب عطار : عطر قادر : قدرت ناپسند : نامناسب	۴- چندان : هر مقدار دو نفر بیهوده رنج می برند و تلاش می کنند . یکی آن کسی که مال جمع می کند ولی استفاده نمی کند و دیگری آن کس که علم می آموزد ولی به آن عمل نمی کند
۱۱- محسن خرید - محسن چه چیزی را خرید ناهید دید - ناهید چه کسی را دید	۵- بی فایده : مفید ناپسند : پسندیده
۱۲- بیهوده - زنبور غسل - عالم - تیرانداز	۶- بیشتر : کمتر عالم : نادان
۱۳- اندیشید - عالم - تیر انداز	۶- کلمات ساده : رنج - ادب - آموخت - طبل
۱۴- گزینه الف	کلمات مرکب : بی فایده - هنر نما - تسخیر ناپذیر - بنده پروری
۱۵- گزینه ب	
۱۶- گزینه ج	
۱۷- گزینه الف	
۱۸- گزینه ب	